

APIBENDRINIMAS

Sovietiniu laikotarpiu kūrėsi moderni Lietuvos baldų dizaino mokykla. Sparčiai baldų dizaino plėtotei įtaką darė ideologinis, socialinis, ekonominis kontekstas, uždaros sovietinio Rytų bloko sienos. Po Antrojo pasaulinio karo sunaikinta Lietuvos baldų pramonė, projektavimas ir gamyba, buvo kuriama centralizuotos sovietinės sistemos kontekste. Sąmoningai sudarytas deficitas, buitinių prekių trūkumas ir užkardyta jų importo galimybė lėmė poreikį visus reikalingus daiktus, nuo paprasčiausios virtuvinės taburetės iki reprezentacinių interjerų baldų, projektuoti vietoje. Sovietiniu laikotarpiu Baldų PKB buvo svarbiausia baldų dizaino institucija. Aptariamuoju laikotarpiu Lietuvos baldų dizaino kontekste išsiskyrė dvi baldų projektų grupės: masinės gamybos būčiai skirtų baldų projektai ir viešiesiems reprezentaciniams interjerams pagal specialius užsakymus kurtų baldų projektai. Lietuvos baldų dizaino kūrėjai turėjo galimybių sekti Vakarų dizaino naujoves. Netgi esant sociokultūrinei sovietinio laikotarpio izoliacijai, Lietuvos baldų dizaino kūrėjai nestokojo kūrybingumo. Jiems įtaką darė minimalistinis XX a. vidurio skandinavų, italų dizainas, taip pat funkcionalios, mašininės dizaino estetikos nuostatos, o vėliau, 9-ojo dešimtmečio viduryje, susidomėta postmoderniu dizainu, kuris buvo pradėtas vadinti meniniu dizainu.

Kaip baldų kūrėjas dar tarpukario Lietuvoje išgarsėjo Jonas Prapuolenis. Sovietiniu laikotarpiu jis tęsė kūrybinę veiklą, siekė prisitaikyti prie pakitusių laiko poreikių, baldams suteikė modernesnes, lengvesnes formas, bet kūrybingos liaudies meno tradicijos interpretacijos neatsisakė. Sovietmečiu J. Prapuolenis buvo pripažintas kaip meniškų, unikalių ir mažatiražių baldų kūrėjas, menininkas, o ne projektuotojas. Nors ir dalyvaudavo parodose, jo kūryba nebuvo pakankamai įvertinta, nes dėl baldų kūrybos ir gamybos ypatumų negalėjo atitikti masinės gamybos, modernaus pramoninio projektavimo nuostatų. Sovietinio laikotarpio jo kūryba, nors ir išleista Klemenso Čerbulėno parengta monografija (1970), turėtų būti tyrinėtina daug giliau. Kai kurių projektų likimas neišskus, o sukūrimo istorija – miglota. Taip yra su VDA rektorius kabinetu esančiais baldais. Nežinoma, kaip ir kada buvo sukurtos profesoriumo baldų

komplektui menine raiška panašios kėdės. Neaiški ir kėdės filmui „Tiltas“ istorija. Kėdė yra identifikuojama ir kaip Trakų pilies menės kėdė. Išskirtinė J. Prapuolenio veikla – miniatiūrinių baldų kūrimas. Išsaugotos įvairioms erdvėms kruopščiai, detaliai pagamintos miniatiūros buvo naudojamos kaip būsimų, realaus dydžio baldų modeliai.

Ilgas yra ir Tado Baginsko kūrybinių darbų sąrašas. Jis projektavo baldus, kūrė ekspozicijų, interjerų dizainą. 1965 m. T. Baginskas „Gintaro“ viešbučio restoranui suprojektavo vadinamąją kuprotąją kėdę su savitai išlenkta atkalte (proj. Nr. 620 ir Nr. 590). Sovietiniu laikotarpiu ši kėdė tapo dizaino etalonu. Jai buvo suteiktas valstybinis kokybės ženklas. Kėdė gaminta masiškai. Buvo keli jos variantai – su porankiais ir be jų, siauresne ir platesne atkalte, kuri galėjo būti sudaryta iš vieno, dviejų ir trijų horizontalių elementų. Buvo pateiktas ir dekoratyvesnis panašaus tipo kėdės dizainas, tačiau jos gamyba buvo pernelyg sudėtinga. 1971 m. T. Baginskas pradėjo dėstyti Valstybiniame dailės institute, 1961 m. įkurtoje Pramonės gaminių meninio konstravimo (Pramoninės dailės) katedroje, kurioje rengti pramoninės dailės (dizaino) specialistai. Buvo šios katedros vedėju. Sovietiniu laikotarpiu Pramoninės dailės katedroje kurti sisteminiai baldų projektai, gauti keli projektuotų kėdžių pramoninių pavyzdžių autoriniai liudijimai.

Sovietiniu laikotarpiu daug įvairios paskirties baldų projektų sukūrė Brigita Adomonienė. Ji projektavo kėdes ir masinei gamybai, ir pagal specialius užsakymus, eksperimentines. Viena garsiausių jos suprojektuotų kėdžių (proj. Nr. 477) masiškai gaminta nuo 1963 m., paskelbta milijoniniu Šiaulių BGS „Venta“ gaminiu. Biuruose ir namų interjeruose itin populiarios buvo B. Adomonienės projektuotos ir masiškai gamintos (proj. Nr. 939 ir Nr. 940) kėdės. Jos gamintos vietinei rinkai, eksportuotos į kitas šalis – Lenkiją, Afganistaną, Mongoliją, Laosą, Korėją ir kt. Projektų Nr. 477, 939, 940 kėdžių dizainas sukurtas atsižvelgiant į buvusias ribotas masinės gamybos galimybes. Kėdės yra apibendrintų, saikingų, bet ne asketiškų formų. Kitoks dizainas, įmantresnis, su klasicistinio stiliaus interpretacija, būdingas B. Adomonienės 1974 m. sukurtai buvusių Meno darbuotojų rūmų kėdei. Nuo kitų jos projektuotų masinės gamybos kėdžių ji skiriasi tuo, kad dizainas kurtas atsižvelgiant į konkretaus interjero ypatumus, restauravimo projektą. Meno darbuotojų rūmų kėdės turėjo būti vienietinis užsakymas, tačiau nepasirūpinus pramoninio pavyzdžio autoriniu liudijimu, pradėtos gaminti didesniu kiekiu kitiems interjerams. 1975 m. B. Adomonienė gavo eksperimentinės kėdutės „Banketė“ pramoninio pavyzdžio autorinį liudijimą. „Popartinės“ estetikos kėdutei buvo naudota

sovietiniu laikotarpiu itin didelė naujovė – stiklo plastikas. Deja, dėl gamybos bazės atsilikimo originalios idėjos nebuvo įmanoma įdiegti gamyboje. Ta kėdutė buvo naudojama kaip eksponatas, liudijantis apie sovietinio dizaino laimėjimus.

1972 m. Vilniaus senamiestyje buvo atidarytas medžioklės tematikos restoranas „Lokys“ su patalpomis rūsyje. Romano Jalovecko kėdė, kuri tapo šios istorijos ašimi, neišliko, tačiau yra likusių kitų restorano patalpoms jo projektuotų baldų. Prie „Lokio“ restorano daiktinės aplinkos kūrimo, restauravimo ir dizaino prisidėjo ir daugiau menininkų – Elimyras Mateiča, Juozas Algirdas Pilipavičius, Petras Repšys, Kazimieras Simanonis. Kuriant šiuos interjerus susipynė dizainas ir restauravimas. Restorano baldus projektavo R. Jaloveckas, freskas pokylių salėje sukūrė E. Mateiča, o kai jos sunyko – J. A. Pilipavičius. Restorano dizaine atsispindėjo istorinio romantizmo, nostalgijos praeičiai tendencijos. Toks požiūris tapo alternatyva pernelyg nuasmenintam, „švarių“ apibendrintų formų sovietinio laikotarpio pramonės dizainui, kuriam taikyti universalūs mašininės estetikos principai. Restorano baldai projektuoti zonuojant patalpas, pasirinkta daugiasluoksnė istorinių stilių interpretacija. Rūsyje pasitelkta gotikos interpretacija. Baldai, suolai, stalai, taip pat ir šviestuvai, kiti dizaino elementai – saikingos estetikos, kuri asocijavosi su kasdiene buitimi arba priminė sąlygiškai suvoktą to laikotarpio bažnytinę aplinką. Pirmojo aukšto baldų dizainas kurtas interpretuojant renesansą ir baroką. Dešinėje buvusiai salei sukurti baldai išlaikė renesansinių baldų struktūrą, bet įgijo modernias, kontrasto principu su aplinka komponuotas formas. Kairėje buvusioje pokylių salėje buvo sukurtas puošniausias baldų dizainas. Jis įsiliejo į bendrą restorano dizaino koncepciją, baroko stilius buvo interpretuotas vykusiai ir neperaugo į kičines citatas.

Du laikotarpiai – sovietinį ir atkurtos Lietuvos nepriklausomybės – apima Florentinos Neros Nesavienės kūryba. Ji projektavo baldus įvairioms reprezentacinėms erdvėms. Itin reikšmingą jos kūrybos dalį sudaro baldų, skirtų Vilniaus universitetui, projektai. Baldus ir interjerus universitetui ji projektavo dviem etapais. Pirmasis sutapo su Universiteto 400 metų jubiliejaus minėjimu, antrasis vyko prieš pat ir po nepriklausomybės atkūrimo. Šiuos projektus sieja panaši estetika, atpažįstamas kūrybinis dizainerės braižas. Baldų ir interjero dizaino projektus F. N. Nesavienė kūrė bendradarbiaudama su restauratoriais. Bet kuris jos pasirinktas dizaino sprendimas, istorinė stilizacija ir modernios formos, Vilniaus universiteto erdvėse įsiterpė harmoningai. Kurdama kėdę K. Donelaičio skaityklai, F. N. Nesavienė įsiklausė į bendrą interjero dizaino

idėją. Kėdė čia tapo pakylėtos „žemės“, ant kurios vyksta K. Donelaičio „Metų“ misterija, dalimi. Kurdama kėdę Universiteto rektorius aulai, ji atsisakė istorinės stilizacijos ir pasirinko modernesnę kėdės ir kitų baldų formas traktuotę, derančią su Antano Kmieliausko tapytų freskų stiliumi. Kėdės, kurtos Universiteto kavinei, dizaine susipina kontrastingi raiškos elementai – simetrinė struktūra ir judrus dekoras. Ta kėdė yra kavinės interjero dizaino visumos dalis. Erdvė čia suvokiama ir formuojama suteikiant jai sakralų atspalvį. Gedėtojų kėdės, esančios Šarvojimo salėje Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčios Švč. Mergelės Marijos Paguodos koplyčioje, yra saikingo dizaino, ramių formų. Su bažnyčios erdve jas sieja tarpinė zona, kuriai F. N. Nesvienė suprojektavo suolus, atkartojančius bažnyčios klauptų siluetą.

Net tris dešimtmečius Baldų PKB dirbo Lygija Marija Kislauskaitė-Stapulionienė. Per tą laiką spėta sukurti prestižinių, visoje sovietų imperijoje ją išgarsinusių projektų. Autorė projektavo ir masinei gamybai, vykdė ir specialius užsakymus. L. M. Kislauskaitės-Stapulionienės dizaino objektai buvo sukurti su giliu dizaino išmanymu, ypatingu vietas, kuriems jie buvo skirti, pajautimu. Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose, kurių likimas tebėra neaiškus, yra išlikusios jos projektuotos žiūrovų kėdės, kurios, kitaip nei įprasta, buvo pagerintos dėl patogumo – paminkštintos, aptrauktos žalsvu gobelenu. Nors bijota vandalizmo proveržių, nuogaštauta, kad kėdės bus niokojamos, nutarta pritarti autorės sumanymui ir priimti rizikingą sprendimą pagaminti kaip tik tokias, pagerintas, kėdes. Vilniaus universitetui L. M. Kislauskaitė-Stapulionienė suprojektavo kėdes, esančias Mažojoje auloje, rektorius kabinetė. Tenka apgailestauti, kad kai kurių jos projektuotų baldų buvo atsisakyta, pavyzdžiui, Mažosios aulos žiūrovų zonos kėdžių. Mažosios aulos kėdžių istorija pateikė staigmenų, kadangi buvo pakeistas L. M. Kislauskaitės-Stapulionienės kėdžių koloritas iš tamsaus, į tam laikotarpiui nebūdingą – baltą. Šios kūrėjos projektuotų kėdžių taip pat yra išlikę ir Vilniaus laidojimo rūmuose „Ritualas“. Čia yra originalių jos projektuotų kėdžių, aptrauktų indigo spalvos aksominiu gobelenu, dauguma kėdžių kruopščiai atnaujintos.

Restorano „Senasis rūsys“ interjero ir baldų dizainas – svarbus projektas Eugenijaus Algimanto Gūzo kūrybinėje biografijoje. Deja, baldai neišlikę. Autoriui pavyko išsaugoti vieną originalią restoranui kurtą kėdę. Buvusio restorano dizainas dvelkė viduramžiška dvasia. Pagrindinės jo patalpos buvo įkurtos rūsyje. E. A. Gūzas sukūrė įvairių restorano patalpų baldus, per 40 masyvių kėdžių aukšta atkalte. Kėdžių atkaltės buvo dekoruotos Vilniaus senamiesčio vaizdais. Piešinių kontūras buvo atspaustas

šilkografijos technika. Panašiai dekoruotos ir mažesnės baro kėdės. Restorano dizaine istorinis romantizmas buvo interpretuotas pasitelkiant modernią raišką. Kituose kūriniuose E. A. Gūzas plėtojo dizaino kaip buities scenografijos, dizaino, artimo teatro menui, sampratą. Laikydamasis šios nuostatos, jis projektavo baldus Lietuvos nacionaliniam operos ir baleto teatrui, Vilniaus miesto santuokų rūmams. Jo projektuose atsiskleidžia itin darni dizaino ir architektūros, dizaino ir objekto pasiskirties sąveika, susipinanti su ceremonija, vyksmu interjere, lankytojų veikėjų patirtimis, emocijomis ir išpūdžiais.

Įvairios paskirties baldus projektavo Dalia Siaurusaitienė. 1981 m. ji sukūrė kėdę „Nida“, kurios pavadinimas primena Lietuvos pajūrį ir Kuršių neriją. Kėdės variantus gamino Šiaulių baldų gamybinis susivienijimas „Venta“. Reikšmingiausias D. Siaurusaitienės projektas – baldai Algimanto ir Vytauto Nasvyčių suprojektuotiems dabartiniams Lietuvos Respublikos Seimo rūmams. Jiems reikalingus baldus D. Siaurusaitienė projektavo visą dešimtmetį. Dalis baldų yra išlikę. Nedaug pakito istorinė Kovo 11-osios Akto salė. Buvusį sovietinį laikotarpį ir istorinius atkuriamos nepriklausomybės įvykius mena reprezentacinėje salėje esančios parterio zonos kėdės žema atkalte, aukštos prezidiumo ir amfiteatro kėdės. Vestibiuliams projektuoti minkštasuoliai neišliko. Jie buvo pakeisti naujais panašios formos baldais. Kitose Seimo I rūmų patalpose D. Siaurusaitienė taip pat atpažino savo projektus. Seimo Pirmininko kabinetui ji projektavo minkštų baldų komplektą, dekoratyvias pertvaras-spintas. Šiame interjere esančių kūrinių, Seimo Pirmininko stalo ir kėdžių projektų, autorystę patvirtino ir Eugenijus Antanas Cukermanas.

Tandemu kuria Jūratė Bučmytė ir Albertas Krajinskas. Jų sukurti baldai rodo kitokį požiūrį į dizainą. Ir vadinti jie neįprastai – meniniais baldais. Taip kūrėjai siekė pabrėžti jų ir standartinių masinės gamybos baldų atskirtį. Todėl visi šių autorių projektuoti baldai yra vienetiniai arba mažo tiražo gamybos. Baldus J. Bučmytė ir A. Krajinskas pradėjo kurti 9-ojo dešimtmečio pradžioje. Juos rodė parodose Lietuvoje, Estijoje, Vokietijoje, Suomijoje. Vienas pirmųjų abiejų autorių meninių baldų projektų buvo „Ritualinės“ kėdės, pasiūlytos naujam Ritualinių paslaugų rūmų korpusui. Postmodernaus dizaino bruožai ryškūs vėliau sukurtame baldų komplekte su „Aukštąja“ ir „Žemąja“ kėdėmis. Šių baldų dekoravimui buvo pasitelkta unikali trafaretinio dekoravimo technika.

Sovietmečiu kėdžių gamyboje specializavosi Šiaulių BGS „Venta“. Gamybos pajėgumai išaugo 1974 m., prie Šiaulių baldų kombinato prijungus Mažeikių baldų fabriką ir įkūrus gamybinį susivienijimą. 7-ojo dešimtmečio

pradžioje Šiauliuose pradėtos gaminti modernios, saikingų formų kėdės. Kėdžių projektus masinei gamybai kūrė Baldų PKB projektuotojai. Kai kurie kėdžių ir kitų gaminių projektai ar projektų pakeitimai buvo parengti „Ventoje“. Šiauliuose gamintos buitinės paskirties kėdės, taip pat ir kėdės, kurtos pagal specialius užsakymus. Daug gaminių eksportuota. „Ventoje“ buvo gaminta E. A. Cukermano suprojektuota Filharmonijos orkestro muzikanto kėdė. Buvo sukurta ir kita panašaus dizaino kėdė, tačiau E. A. Cukermanas nėra tikras dėl jos autorystės. Šios kėdės ne visada buvo naudojamos taip, kaip buvo numatyta. Kėdės, skirtos Filharmonijos orkestro muzikantams, buvo perkeltos į Filharmonijai priklausiusią Mažąją baroko salę žiūrovams, o įmantresnės ir funkcionaliai tam netinkamos buvo naudojamos Filharmonijos scenoje. Darbo kėdė (proj. Nr. 849) buvo itin populiarus Šiaulių BGS gaminys. Neaišku, kas jos dizaino autorius, nurodomas tik konstruktorius – Mečislovas Lekečinskas. Liudininkų teigimu, šios kėdės dizainas buvo modifikuotas pagal atvežtinės skandinaviškos kėdės pavyzdį. Todėl ji ir buvo vadinama norvegiška kėde. Naują darbo kėdės dizainą sukūrė Jolanta Bagdzevičienė. Bet ar spėta ją masiškai gaminti, nežinia.

Aptariamuoju laikotarpiu sukurti baldų dizaino kūriniai yra svarbi Lietuvos dizaino istorijos dalis. Tačiau vis dar neaišku, ką daryti su šiuo palikimu. Juk kitaip nei vaizduojamosios dailės kūriniai, baldai susidėvi, keičiant interjerus jų lengva ranka atsisakoma. Kūrinių išsaugojimas dažniausiai priklauso tik nuo savininkų geranoriškumo. Dėl šios ir kitų priežasčių atsirado nemenkų mūsų dizaino istorijos spragų. Tikėtina, kad sparčiai nykstantis sovietinio laikotarpio Lietuvos dizaino kūrėjų palikimas ateityje bus tinkamai įvertintas, pradėtas išsamiau tyrinėti, o meninę vertę turinti kūryba – gerbiama.

SUMMARY

The monograph *10 Chairs. Narratives of Lithuanian Design* explores the Lithuanian design of the Soviet period. It provides an overview of the chairs of the Soviet period created by Lithuanian designers for special commissions, whether they were limited edition, mass-produced or experimental one-offs. Some chair designs transcended the bounds of the era in question and coincided with the breaking point in the design history, i. e. the dawn of the country's independence.

The first chapter discusses the works from the Soviet period by Jonas Prapuolenis, one of the most prominent Lithuanian furniture makers who interpreted vernacular forms of national heritage. It focuses on his chairs kept at the Rector's Office of the Vilnius Academy of Arts as well as the chair he designed for the film called "The Bridge". The chapter has annexes. The first one gives an overview of the practice of designing chair miniatures. The second chapter deals with the interpretation of the national heritage of the Soviet period. J. Prapuolenis is the first one to be introduced because he is better known as a cabinet maker who practiced in the inter-war period. The works created in the Second World War period and in the first post-war decade continued the pre-war tradition, thus this master is seen as a link between the two periods.

The second chapter looks at one of the most popular chairs designed in the Soviet period by Tadas Baginskas for Hotel Gintaras as well as its different versions.

The third chapter is dedicated to the works by Brigita Adomonienė. The chairs for the White Hall in the former Artists' Palace (present-day Presidential Palace of the Republic of Lithuania), an experimental glass-fibre stool, and mass-produced chair designs No. 477, 940, and 939 – these are but a few of her works. While there are many more chairs and stools designed by B. Adomonienė, some of which were intended as part of kitchen furniture sets, the analysis focuses on the stories behind her more popular chair designs.

The fourth chapter of the book explores the history of creating the interior and furniture for the restaurant Lokys which was founded in the early 1970s in the Old Town of Vilnius and is still in operation today. The centerpiece of this chapter is the now-lost chair designed by Romanas Jaloveckas for the Lokys restaurant. Based on R. Jaloveckas' account, the chapter offers an insight into what was behind the decision to open a restaurant in this location and discusses the different versions of its interior design. The annex to the chapter contains a text by the restorer Juozas Algirdas Pilipavičius about the mural paintings in the ballroom of the Lokys restaurant.

The fifth chapter looks into the chairs and other pieces of furniture as well as interior design ideas by Florentina Nera Nesavienė. Some of her furniture designs can still be found in Vilnius University. The chapter explores the chairs in the Kristijonas Donelaitis Reading Room, the Rector's Hall, the café locally known as the "morgue", and the mourners' chairs found in Our Lady of Consolation Chapel of the Church of St. Johns, as well as the interplay between furniture design and the interior. The annex to the chapter presents the architect and restorer Aldona Švabauskienė's account of the specific aspects of the restoration of Vilnius University and other architectural monuments in the Soviet period.

The sixth chapter gives an overview of some of the designs by Lygija Marija Kislauskaitė-Stapulionienė from her rich legacy of works. Her chairs designed for Vilnius Palace of Concerts and Sports, Vilnius University spaces, and the new wing of the Ritual Service Building are to be attributed to the prestigious designs of the Soviet period.

The seventh chapter of the book discusses "The Old Basement" chair design by Eugenijus Algimantas Gūzas. The annex to the chapter discusses the differences between the mass-produced design items and pieces of tailored-made furniture. It also explores the idea of design as a theatre décor approaching scenography, a concept characteristic of E. A. Gūzas work. In light of this concept, two designs by E. A. Gūzas are analysed, namely, his pieces of furniture designed for Lithuanian National Opera and Ballet Theatre, and those found in the Palace of Marriage of Vilnius City.

The eighth chapter is dedicated to the works of Dalia Siaurusaitienė. It discusses her key designs and stages in her career. It also explores the mass-produced chairs named "Nida" and her pieces of furniture kept at the main Parliament Building of the Republic of Lithuania which are considered to be the most important ones in her career.

The ninth chapter focuses on the artistic pieces of furniture designed by Jūratė and Albertas Krajinškai. The joint work of these designers embodies a different attitude to design which emerged among the young-generation designers after Lithuania regained its independence.

The tenth chapter provides the analysis of the items produced by Venta, a Šiauliai-based furniture cooperative (hereinafter – Šiauliai BGS Venta). It explores the former role of this manufacturer in the context of the furniture industry of the Soviet period, looks into its former designs and attempts to define the trajectories of its design evolution. This study is complemented by two stories of chairs for the Philharmonic Concert Hall and the so-called Norwegian chairs.

ŠALTINIAI

- Adomonienė Brigita, *Buitinių baldų sąrašas*: Rankraštis, [Vilnius], [s.a.].
- Baldų kombinato istorijos knyga [1946–1970]: Rankraštis, sudarė [Liongina Virbickienė], [Šiauliai], [s.a.], in: UAB „Venta LT“ archyvas.
- Buitinių baldų rinkinių katalogas*, sudarė LTSR celiuliozės-popieriaus ir medžio apdirbimo pramonės ministerijos Eksperimentinio konstravimo biuro Mokslinės-techninės informacijos skyrius, ats. red. A. Gudelevičius, Vilnius: Mintis, 1967.
- Daigoriūtė Gintarė, *Jono Prapuolenio baldų dizaino analizė*: Baigiamasis magistro darbas, vadovė dr. Jūratė Tutlytė, Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas, 2014.
- „Daiktų istorijos“, in: *Nacionalinė dailės galerija*, [interaktyvus], 2018, [žiūrėta 2018-07-18], prieiga per internetą: <http://www.ndg.lt/parodos/parodos/daikt%C5%B3-istorijos.aspx>.
- Dičkalnytė Aistė, *Baldininkystė Lietuvoje 1918–1940 metais: autorinio ir pramoninio dizaino sąveika*: Disertacijos rankraštis, vadovė dr. Dalia Klajumienė, Vilniaus dailės akademija, 2018.
- Dizaino fondas*, [interaktyvus], 2016, [žiūrėta 2017-08-22], prieiga per internetą: <http://www.dizainofondas.lt/apie>.
- Dizaino fondas*, [interaktyvus], 2016, [žiūrėta 2018-04-26], prieiga per internetą: <http://www.dizainofondas.lt/lt/objektai/stapulionienesezlongas>.
- Jūratė Albertas Art Gallery*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-12-04], prieiga per internetą: <http://www.juratealbertas.lt/resume.html>.
- Kitra Leonas, Subačiuvienė Sofija, *Mūsų butas*, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1959.
- Kultūros vertybių registras*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-08-18], prieiga per internetą: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-search>.
- Lietuviški baldai 1979*: reklaminis informacinis leidinys, Vilnius: LKP CK leidykla, 1978.
- Lietuviški baldai 1982*: Lietuviškų baldų katalogas, Vilnius: Baldų projektavimo konstravimo biuras, 1981.
- Lietuviški baldai 1983*: Lietuviškų baldų katalogas, Vilnius: LTSR baldų ir medžio apdirbimo pramonės ministerija, Baldų projektavimo-konstravimo biuras, 1982.
- Lietuviški baldai 1985*: Lietuviškų baldų katalogas, Vilnius: LTSR baldų ir medžio apdirbimo pramonės ministerija, Baldų projektavimo-konstravimo biuras, 1984.
- Lietuviški baldai 1986*: Lietuviškų baldų katalogas, Vilnius: LTSR baldų ir medžio apdirbimo pramonės ministerija, Baldų projektavimo-konstravimo biuras, 1985.
- Lietuviški baldai 1987*: Lietuviškų baldų katalogas, Vilnius: LTSR baldų ir medžio apdirbimo pramonės ministerija, Baldų projektavimo-konstravimo biuras, 1986.
- Lietuvos baldų pramonė*, Vilnius: Lietuvos TSR baldų ir medžio apdirbimo pramonės ministerija, Eksperimentinis meninio konstravimo biuras, 1982.
- Mateckis Konstantinas Jakovlevas, *Estetiška aplinka duonos ir pieno pramonės įmonėse*, Vilnius: Mokslas, 1979.
- Mythos, symbol, gestaltung: Kunsthandwerk aus Litauen*: Katalogas, Mainz: Beratungsstelle für Formgebung der Handwerkskammern Rheinland-Pfalz, 1994.
- „Paroda Taikomoji dailė ir dizainas. 1918–2018“, in: *Taikomosios dailės ir dizaino muziejus*, [interaktyvus], 2018, [žiūrėta 2018-03-29], prieiga per internetą: <https://www.ldm.lt/paroda-taikomoji-daile-ir-dizainas-1918-2018/>.
- [Pečiukonienė Kristina], „35 m² pločio buto interjere – sovietmečio dvasia“, in: *Moteris.lt*, [interaktyvus], 2013-07-29,

- [žiūrėta 2017-08-07], prieiga per internetą: <http://www.moteris.lt/manonamai/35-m-ploto-buto-interjere-sovietmecio-dvasia-foto.d?id=59668267>.
- Pirmoji Šiaulių dizaino paroda*: Katalogas, redaktorius Vilius Purnas, Šiauliai: LTSR dizainerių sąjunga, Šiaulių m. architektūros ir urbanistikos valdyba, Šiaulių inžinierių namai, 1988.
- Respublikinė taikomosios dekoratyvinės dailės paroda 1986*: Katalogas, sudarytojas Romualdas Budrys, Vilnius: Lietuvos TSR dailės muziejus, 1987.
- Šiaulių baldų gamybinis susivienijimas „Venta“*: Reklaminius leidinys, Vilnius: Lietuvos TSR prekybos ir pramonės rūmai, 1983.
- Teisės aktų registras*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-04-20], prieiga per internetą: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.565D2A54EB9C>.
- Venta LT*, [interaktyvus], 2015, [žiūrėta 2017-10-23], prieiga per internetą: <http://www.venta.lt/vakar-2.html>.
- Vilniaus reprezentacinis statinių kompleksas, Vilniaus miesto sav. Senamiesčio sen., Vilniaus m., S. Daukanto a. 3, in: *Kultūros vertybių registras*, [interaktyvus], [žiūrėta 2016-12-27], prieiga per internetą: <https://kvr.kpd.lt/#/static-heritage-detail/0dbc5c0b-a1ab-4ae7-ba8a-d0429fa86706>.
- Virtualus architektūros muziejus*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-04-27], prieiga per internetą: <http://archmuziejus.lt/lt/biografijos/vytautas-bredikis/>.
- Žilevičius R., „Baldų gamybinis susivienijimas „Venta““, in: *Baldų gamybinis susivienijimas „Venta“*, Vilnius: Lietuvos TSR prekybos ir pramonės rūmai, 1989.
- Žilevičius R., *Baldų projektavimo-konstravimo biuras*, Vilnius: Lietuvos TSR prekybos ir pramonės rūmai, 1982.
- Žilevičius R., „Šiaulių baldų gamybinis susivienijimas „Venta““, in: *Šiaulių baldų gamybinis susivienijimas „Venta“*: Reklaminius leidinys, Vilnius: Lietuvos TSR prekybos ir pramonės rūmai, 1983.
- 12 kėdžių: senoviniai baldai*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-10-23], prieiga per internetą: <http://www.dvylikakedziu.lt/>
- „12: Lietuviško dizaino kėdžių retrospektyva“, in: *Kultūropolis*, [interaktyvus], 2013-12-10, [žiūrėta 2017-08-22], prieiga per internetą: <http://www.kulturopolis.lt/dizainas/12-lietuvisko-dizaino-kedziu-retrospektyva/>
- 1985 metų pagamintų gaminių kiekiai ir suma (mažmeninėmis kainomis)*: Mašinarštis, [Šiauliai], 1986, in: Asmeninis I. Rudzinskienės archyvas.
- 1985, 1986, 1987 m. baldų gamybinio susivienijimo „Venta“ gaminiai, [mašinarštis], Šiauliai, 1986, 1987, 1988, in: Asmeninis I. Rudzinskienės archyvas.
- [1986] *BGS „Venta“ gaminiai, pagaminti 1986 metais*: Mašinarštis, [Šiauliai], 1987, in: Asmeninis I. Rudzinskienės archyvas.
- 1986 m. produkcija, siunčiama į įvairias prekybines bazines, Šiauliai, 1987, in: Asmeninis I. Rudzinskienės archyvas.
- 1987 metais pagaminti gaminiai BGS „Venta“*: Mašinarštis, [Šiauliai], 1987, in: Asmeninis I. Rudzinskienės archyvas.
- Мебель: Технические характеристики*: Сборник третий, Вильнюс: Экспериментально-конструкторское бюро управления мебельной и деревообрабатывающей промышленности совета народного хозяйства Литовской ССР, 1964.
- Мебель: Технические характеристики*: Сборник четвертый, Вильнюс: Экспериментально-конструкторское бюро управления мебельной и деревообрабатывающей промышленности совета народного хозяйства Литовской ССР, 1965.
- Мебель: Технические характеристики*: Сборник пятый, Вильнюс: Экспериментально-конструкторское

бюро министерства целлюлозно-
бумажной и деревообрабатывающей
промышленности Литовской ССР,
1967.

Мебель: Технические характеристики:

Сборник шестой, Вильнюс:
Министерство мебельной
и деревообрабатывающей
промышленности Литовской ССР,
Экспериментально-конструкторское
бюро, Минтис, 1969.

LITERATŪRA

- Adomonis Tadas, Pinkus Stasys, *Taikomoji-dekoratyvinė dailė*, sud. S. Pinkus, įžanga S. Pinkaus, T. Adomonio, Vilnius: Mintis, 1965.
- Alfred Toepfer Stiftung F.V.S., [interaktyvus], [žiūrėta 2017-04-27], prieiga per internetą: <http://www.toepfer-stiftung.de/>.
- „Britams Vilnių reklamuojantis aktorius Terry Sweeney pokštauja: „Lietuvoje gera gyventi krepšininkams, bet ne gėjams“, in: *15 min.*, [interaktyvus], 2013-11-20, [žiūrėta 2017-03-09], prieiga per internetą: <http://www.15min.lt/vardai/naujiena/lietuva/britams-vilniu-reklamuojantis-aktorius-terry-sweeney-pokstauja-lietuvoje-gera-gyventi-krepšininkams-bet-ne-gejams-1050-386442>.
- Bulotaitė Nijolė, „Antanas Kmieliauskas VU rūmų freskoms dažus gamino pats“, in: *VU naujienos*, [interaktyvus], 2016-12-30, [žiūrėta 2017-06-12], prieiga per internetą: <http://naujienos.vu.lt/antanas-kmieliauskas-vu-rumu-freskoms-dazus-gamino-pats/>.
- Butkevičiūtė L., „Naujas ventiečių gaminys“, in: *Raudonoji vėliava*, Šiauliai, 1985-06-20, Nr. 121 (9601).
- CNN entertainment*, [interaktyvus], 2016-04-07, [žiūrėta 2017-06-22], prieiga per internetą: <http://edition.cnn.com/2016/04/07/entertainment/harry-potter-chair/index.html>.
- Cold War Modern: Design 1945–1970*, ed. David Crowley, Jane Pavitt, London: V&A Publishing, 2008.
- Čerbulėnas Klemensas, *Jonas Prapuolenis*, Vilnius: Vaga, 1970.
- Demska Anna, Frąckiewicz Anna, Maga Anna, *We Want to by Modern: Polish Design 1955–1968 from the Collection of the National Museum in Warsaw*, Warsaw: The National Museum Warsaw, 2011.
- Drėma Vladas, *Vincentas Smakauskas*, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2001.
- Drėmaitė Marija, „Nauja architektūros tipologija“, in: *Mo muziejus*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-12-17], prieiga per internetą: <http://www.mmcentras.lt/kulturos-istorija/kulturos-istorija/architektura/19601969-lietuviskoji-architekturos-mokykla-augimas-ir-branda/nauja-architekturos-tipologija/78338>.
- Drėmaitė Marija, „Naujosios pramogų kultūros epicentre“, in: *Teodoras Kazimieras Valaitis 1934–1974: Parodos katalogas*, Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014, p. 155–175.
- Drėmaitė Marija, „Postmodernizmo link“, in: *Mo muziejus*, [interaktyvus], [žiūrėta 2018-01-10], prieiga per internetą: <http://www.mmcentras.lt/kulturos-istorija/kulturos-istorija/architektura/19791989-postmodernizmo-link-paskutinysis-sovietinis-desimtmetis/postmodernizmo-link/78732>.
- Drėmaitė Marija, „Sovietinė ritualinė architektūra – santuokų ir laidotuvių rūmai Lietuvoje“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, Vilnius, 2014, t. 43: *Sovietmečio kultūros tyrimai: aktualijos ir perspektyvos*, sudarytoja Milda Žvirblytė, p. 47–64.
- Drėmaitė Marija, Jankevičiūtė Giedrė, „Į Vakarų per Maskvą: eksportinio SSRS įvaizdžio bendraautoris“, in: *Teodoras Kazimieras Valaitis 1934–1974: Parodos katalogas*, Vilnius: Lietuvos dailės muziejus, Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014, p. 177–201.
- Drėmaitė Marija, Petrusis Vaidas, Tutlytė Jūratė, *Architektūra sovietinėje Lietuvoje: Kolektyvinė monografija*, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012.
- Gedeikienė Loreta, „Neleiskime sunykti „Minijos“ istorijai“, in: *Žemaičių dailės muziejus*, [interaktyvus], 2015, [žiūrėta 2017-07-16], prieiga per internetą: <http://www.oginski.lt/aktualijos/neleiskime-sunykti-minijos%20istorijai-14534.html>.
- Glemža Jonas Rimantas, *Istoriniai Lietuvos architektūros paveldo interjerai: Istorija, tvarkyta*,

- vertinimas, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2014.
- Gumuliauskas Arūnas, „Miško ir medžio apdirbimo pramonės sovietizacija Šiaulių apskrityje“, in: *Acta humanitaria universitatis Saulensis*, Šiauliai, 2011, t. 13, p. 111–122.
- Gūzas Eugenijus Algimantas, „Baldų projektavimo konstravimo biuro (BPKB) misija – lietuviškų baldų projektai: Profesionalaus Lietuvos baldų dizaino raidos eskizai“, in: *Lietuviškų baldų dizaino kūrėjai 1957–1990: Baldų projektavimo konstravimo biuras – profesionalios veiklos židynys*, sudarė Vytautas Beiga, Vilija Gerulaitienė, Eugenijus Gūzas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2013, p. 7–23.
- Hillier Bevis, *The style of the Century: 1908–1980*, second edition (first 1983), London: The Herbert Press an imprint of A & C Black (Publishers) Limited, 1998.
- Jablonskienė Lolita, *Senamiesčių interjerų pertvarka Lietuvoje: kultūriniai ir stilistiniai daiktinės aplinkos formavimo aspektai*: Disertacija, Vilnius: Vilniaus dailės akademija, Kultūros ir meno institutas, 1995.
- Jablonskienė Lolita, „Sovietinio laikotarpio architektūra, dizainas, dailė“, in: *Literatūra ir menas*, [interaktyvus], 2011-12-09, Nr. 3357, [žiūrėta 2017-08-22], prieiga per internetą: http://eia.libis.lt:8080/archyvas/viesas/20111212020702/http://www.culture.lt/lmenas/?leid_id=3357&kas=spaudai&st_id=18980.
- Jablonskienė Lolita, „Trumpa judėjimo „Meną į buitį“ istorija“, in: *Mabb: Katalogas išleistas parodos „David Mabb: menas kasdienybei“ proga*, Vilnius: Šiuolaikinio meno centras, 2006, p. 12–18.
- Jančys Artūras, „Sekso pramonės smagratės pražudė ir lietuvių pramonės pionierės“, in: *lrytas.lt*, [interaktyvus], 2012-04-03, [žiūrėta 2017-08-03], prieiga per internetą: <http://gyvbudas.lrytas.lt/-13327712231331677797-sekso-pramon%C4%97s-smagratės-pra%C5%BEud%C4%97-ir-lietuvi%C5%B3-pornografijos-pionierės.htm>.
- Janulevičiūtė Rasa, *Vilniaus dailės akademijos Dizaino katedra 1961–1990: Profesionalaus Lietuvos dizaino pagrindas*: Monografija, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2011.
- Janušauskaitė Viltė, „Lietuvos senamiesčių apsaugos projektai tarptautinių paveldosaugos tendencijų kontekste“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2015, t. 77–78: *Dailės ir architektūros paveldas: tyrimai, išsaugojimo problemos ir lūkesčiai*, sudarytoja Dalia Klajumienė, p. 115–132.
- Jonušaitė Neringa, *Neringos kavinė: sugrįžimas į legendą*, Vilnius: Mažoji leidykla, 2014.
- Juospaitytė-Bitinienė Jurgita, „Katedros kaleidoskopas: pokalbiai su trimis VDA Dizaino katedros vedėjais“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, Vilnius, 2011, t. 61: *Tekstai apie dizainą: lietuviški ir tarptautiniai kontekstai*, sudarytoja Karolina Jakaitė, p. 167–182.
- Kaminskas Romualdas, „Vilniaus universiteto architektūros ansamblio restauravimas“, in: *Architektūros paminklai: Paminklų istorijos ir architektūros tyrimas. Paminklotvarkos darbai*, Vilnius: Mokslo, 1984, t. 8: *Vilniaus universiteto pastatų ansamblio restauravimas*, ats. red. Romualdas Kaminskas, p. 51–54.
- „Kauno Karininkų ramovėje eksponuojami tarpukario baldininkystės meistrų darbai“, in: *Respublika*, [interaktyvus], 2015-10-03, [žiūrėta 2017-09-21], prieiga per internetą: http://www.respublika.lt/lt/naujienos/kultura/kulturos_naujienos/kauno_karininku_ramoveje_eksponuojami_tarpukario_baldininkystes_meistru_darbai/.
- Kauno kolegija*, [interaktyvus], [žiūrėta 2018-01-11], prieiga per internetą: <http://www.kaunokolegija.lt/jvmf/fakultetas/>.

- Kazlauskas Romualdas, „Rūmų restauracija“, in: *Meno darbuotojų rūmai*, Vilnius: Vaga, 1986, p. 15–16.
- Klajumienė Dalia, Šarkauskaitė Neringa, „2006–2008 m. atidengta ir restauruota XIX–XX a. pradžios sienų tapyba Vilniaus universiteto Istorijos fakultete (Universiteto g. 7)“, in: *Acta Academiae Artium Vilnensis*, Vilnius, 2009, t. 52: *Meno kūrinys: paviršius, figūra, reikšmė*, sudarytoja Dalia Klajumienė, p. 107–122.
- Lavaste Laima, „Viačeslavas Ganelinas atskleidė, kodėl iširo legendinis džiazotrio GTC“, in: *lrytas.lt*, [interaktyvus], 2017-02-15, atnaujinta 20147-04-10, [žiūrėta 2017-08-18], prieiga per internetą: <http://kultura.lrytas.lt/scena/2017/02/15/news/viaceslavas-ganelinas-atskleide-kodel-isiro-legendinis-dziazo-trio-gtc-594844/>.
- Liaudzbergienė Grytė, „Stikliai: naivi svajonė, virtusi tikrove“, in: *Legendos*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-04-14], prieiga per internetą: <http://www.stikliai.com/wp-content/uploads/2012/09/stikliai2-Zmones.pdf>.
- Lietuviškoji tarybinė enciklopedija*, Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija, t. 12, 1984.
- Lietuviškų baldų dizaino kūrėjai 1957–1990: Baldų projektavimo konstravimo biuras – profesionalios veiklos židinys*, sudarė Vytautas Beiga, Vilija Gerulaitienė, Eugenijus Gūzas, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2013.
- Lietuvos architektai*, sudarė Algimantas Mačiulis, Vytautas Jurgis Dičius, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2016.
- Lietuvos dailės muziejus*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-05-05], prieiga per internetą: <http://www.ldm.lt/informacija/istorija/>.
- Lietuvos respublikos prezidentas*, [interaktyvus], [žiūrėjimo data 2016-09-05], prieiga per internetą: <http://adamkus.president.lt/tour.phtml>.
- Lietuvos TSR: Gamta ir gyventojai, liaudies ūkis, santvarka ir visuomenė, istorija, literatūra ir menas*: Enciklopedinis žinynas, sudarė K. Demskis, B. Kurkulis, Vilnius: Lietuvos TSR vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1980.
- Liutkevičienė Inga, *Dėjų vu. Vilnius 1974–1990*, Vilnius: I. Liutkevičienė, 2012.
- Mačiulis Algimantas, *Architektai Algimantas ir Vytautas Nasvyčiai*, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2007.
- Mačiulis Algimantas, *Dailė architektūroje*, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2003.
- Mačiulis Algimantas, „Lietuvos architektūra po atgimimo“, in: *Lietuvos architektai*, sudarytojai Algimantas Mačiulis, Vytautas Jurgis Dičius, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2016, p. 123–147.
- Mačiulis Algimantas, *Simonas ir Gytis Ramuniai. Tėvas ir sūnus*: Monografija, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2004.
- Meno darbuotojų rūmai*, tekstų autoriai Ona Šimkuvienė, Stasys Pinkus, Romualdas Kazlauskas, Vilnius: Vaga, 1986.
- Meškauskas Kazimieras, Malvina Meškauskienė, *Lietuvos pramonė socializmo laikotarpiu*, Vilnius: Mintis, 1980.
- Mikonis-Railienė Anna, Kaminskaitė-Jančorienė Lina, *Kinas sovietų Lietuvoje: Sistema, filmai, režisieriai*: Mokslinė monografija, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2015.
- „Miniatures Collection“, in: *Vitra*, [interaktyvus], 2017, [žiūrėta 2017-09-21], prieiga per internetą: <https://www.vitra.com/en-us/product/miniatures-collection>.
- „Minija“ garsino Žemaitiją, savo kraštą“, in: Plungė: Plungės rajono ir Rietavo krašto laikraštis, [interaktyvus], 2015-12-08, [žiūrėta 2017-07-16], prieiga per internetą: <http://laikrastisplunge.lt/minija-garsino-zemaitija-savo-krasta/>.
- Minkevičius Jonas, *Lietuvos TSR interjerai*, Vilnius: Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, LTSR architektų sąjunga, 1963.

- „Modernizacija“, in: *Nacionalinė dailės galerija*, [interaktyvus], 2011-12-09 – 2012-02-12, [žiūrėta 2017-08-22], prieiga per internetą: <http://www.ndg.lt/parodos/archyvas.aspx?year=2011&id=1834>.
- MO muziejus*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-08-22], prieiga per internetą: <http://www.mmcentras.lt/kulturos-istorija/kulturos-istorija/6871>.
- „Mūsų metaforiškoji ateitis“, in: *Nacionalinė dailės galerija*, [interaktyvus], 2011-12-09 – 2012-02-12, [žiūrėta 2017-08-22], prieiga per internetą: <http://www.ndg.lt/parodos/archyvas.aspx?year=2011&id=1538>.
- Opsvik Peter, *Rethinking Sitting*, New York & London: W.W. Norton & Company, 2009.
- Papanek Victor, *Design for the Real World: Human Ecology and Social Change*, London: Thames and Hudson, 2006.
- Petrušis Vaidas, „Operos ir baleto teatras“, in: *autc: Architektūros ir urbanistikos tyrimų centras*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-08-02], prieiga per internetą: <http://www.autc.lt/lt/architekturos-objektai/931>.
- Pocevičius Darius, „Vilniaus kavinė, formavusi džiazą kartą (I)“, in: *Literatūra ir menas*, [interaktyvus], 2017-02-17, Nr. 3603, [žiūrėta 2017-08-18], prieiga per internetą: <http://literaturairmenas.lt/2017-02-17-nr-3603/3809-laiko-fragmentai/5866-darius-pocevicius-vilniaus-kavine-formavusi-dziazo-karta-i>.
- Pamono*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-06-22], prieiga per internetą: <https://www.pamono.com/designers/olivier-mourgue>.
- Restoranai „Lokys“*, [interaktyvus], 2011, [žiūrėta 2017-04-11], prieiga per internetą: <http://www.lokys.lt/lt/sales>.
- „Saloméja“, in: *Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras*, [interaktyvus], 2011, premjera 2006, [žiūrėta 2017-07-31], prieiga per internetą: <http://www.opera.lt/repertuaras/operos/salomeja>.
- Siaurusaitienė Dalia, „I darbą pasinerdavai visa širdimi“, in: *Lietuviškų baldų dizaino kūrėjai 1957–1990: Baldų projektavimo konstravimo biuras – profesionalios veiklos židinys*, sudarė Vytautas Beiga, Vilija Gerulaitienė, Eugenijus Gūzas. Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2013, p. 208–209.
- Stančienė Kristina, „J. Prapuolenis – lietuvių dizaino legenda“, in: *Delfi*, [interaktyvus], žurnalas *Namas ir aš*, 2013-07-07, [žiūrėta 2017-09-31], prieiga per internetą: https://www.delfi.lt/gyvenimas/naujos_formos/j-prapuolenis-lietuviu-dizaino-legenda.d?id=61738217.
- Šatavičiūtė-Natalevičienė Lijana, „Dailė kasdienybei“, in: *Mo muziejus*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-08-24], prieiga per internetą: <http://www.mmcentras.lt/kulturos-istorija/kulturos-istorija/taikomoji-daile/19551974-folklorinis-modernizmas/daile-kasdienybei/6926>.
- Šatavičiūtė-Natalevičienė Lijana, „Triptiko „Kovos su kryžiuočiais“ istorija“, in: *Mo muziejus*, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-12-01], prieiga per internetą: <http://www.mmcentras.lt/triptiko-kovos-su-kryziuociais-istorija/78380>.
- Šepetys Lionginas, *Daiktų grožis*, Vilnius: Mintis, 1965.
- Švabauskienė Aldona, „Universiteto pastatų ansamblio kompleksinis regeneravimas ir funkcinis zonavimas“, in: *Architektūros paminklai: Paminklų istorijos ir architektūros tyrimas. Paminklotvarkos darbai*, Vilnius, 1984, t. 8: *Vilniaus universiteto pastatų ansamblio restauravimas*, ats. red. Romualdas Kaminskas, p. 39–50.
- Šv. Jono Krikštytojo ir šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčia, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-05-10], prieiga per internetą: <http://www.jonai.lt/apie-mus>.
- Tarybų Lietuvos enciklopedija*, Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1985.
- Tranavičiūtė Brigita, „Vilniaus miesto santuokų rūmai“, in: *autc: Architektūros ir urbanistikos tyrimų centras*,

- [interaktyvus], [žiūrėta 2017-08-02], prieiga per internetą: <http://www.autc.lt/lt/architekturos-objektai/1888?uk=&ss=santuok%C5%B3+r%C5%ABmai&type=2&rt=3>.
- Tutlytė Jūratė, „Dizainas socialistiniame ūkyje“, in: *Architektūra sovietinėje aplinkoje*: Mokslinė kolektyvinė monografija, Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla, 2012, p. 207–225.
- Tvirbutas Saulius, „Sunykusios vertybės Kauno valdininkams nerūpi“, in: *Kauno diena*, [interaktyvus], 2013-07-31, [žiūrėta 2017-09-28], prieiga per internetą: <http://kauno.diena.lt/naujienos/kaunas/miesto-pulsas/sunykusios-vertybes-niekam-nerupi-406918>.
- Užkalnis Andrius, „Pusryčiai sostinėje: Cozy kala žudančia vieta ir keistais privalumais“, in: *Laukinės žąsys: Valgome ne namie. Nuomonės ir apžvalgos*, [interaktyvus], 2012-07-08, [žiūrėta 2017-07-31], prieiga per internetą: <http://laukineszasys.delfi.lt/apzvalgos/pusryciai-sostineje-cozy-kala-zudancia-vieta-ir-keistais-privalumais/>.
- Vaitys Leonardas, *Eklektika*, Vilnius: Ex Arte, 2013.
- Valiuškevičiūtė Apolonija, „Jonas Prapuelenis (1900–1980)“, in: *XX a. Lietuvių dailės istorija*, redakcinė kolegija: Petras Aleksandravičius, Ingrida Korsakaitė, Jonas Kuzminskis, Sigita Noreikienė, Vilnius: Vaga, 1983, t. 2, p. 428–430.
- Valiuškevičiūtė Apolonija, *Kauno dailės institutas 1940–2000 m.*, Kaunas: J. Petronio leidykla, 2002.
- Vilniaus dailės akademija*, [interaktyvus], [žiūrėta 2018-01-11], prieiga per internetą: <http://www.vda.lt/lt/apie-vda/istorija/1793-1991-m>.
- Vilniaus universitetas dailėje*: Albumas, parengė Dalia Ramonienė, Nijolė Tumėnienė, Vilnius: Vaga, 1986.
- „Vilniaus universitetui įteiktas Europos aukso medalis“, paruošė Gediminas Vakarlis, in: *Laiškai lietuviams*, [interaktyvus], 1986, Nr. 37, 1 sausis, [žiūrėta 2017-04-27], prieiga per internetą: <http://laiskailietuviams.lt/index.php/1986m-1-sausis/6200-tevyneje>.
- Vilnius 1900–2005: Naujosios architektūros gidas*, sudarė Jūratė Tutlytė, Vilnius: VšĮ „Architektūros fondas“, 2005.
- Vyšniauskaitė Birutė, „Vilniaus metraštininkas A. Kentra atvertė dar ne visus lobius“, in: *Lietuvos rytas*, [interaktyvus], 2013-05-11, [žiūrėta 2017-04-26], prieiga per internetą: <http://kultura.lrytas.lt/istorija/vilniaus-metrastininkas-a-kentra-atverte-dar-ne-visus-lobius.htm>.
- V&A, [interaktyvus], 2017, [žiūrėta 2017-05-18], prieiga per internetą: <http://collections.vam.ac.uk/item/O1156386/armchair-modzelewskiroman/>.
- VGTU, [interaktyvus], [žiūrėta 2018-01-10], prieiga per internetą: http://www.vgtu.lt/index.php?act=js/cv_item&cv_id=731&worker_id=3866.
- Zemlickas Gediminas, „Lietuvos dizainas – kelyje į tarptautinį pripažinimą“, pokalbis su Tautvydu Kaleteniu, in: *Mokslo Lietuva*, [interaktyvus], 2013-01-20, [žiūrėta 2017-09-21], prieiga per internetą: <http://mokslo-lietuva.lt/2013/01/lietuvos-dizainas-kelyje-i-tarptautini-pripazinima>.
- Казанский кафедральный собор, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-04-26], prieiga per internetą: <http://kazansky-spb.ru/texts/history>.
- Хиллер Бивис, *Стиль XX века*, Москва: Слово, 1998.
- „Советский дизайн 1950–1980“, in: Московский музей дизайна, [interaktyvus], [žiūrėta 2017-08-24], prieiga per internetą: <http://www.moscowdesignmuseum.ru/exhibitions/4147/>.

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ

A

Aalto Alvar 66, 275
Aarne L. 34
Aarnio Eero 66
Abišala Aleksandras 332
Adamkus Valdas 136, 138
Adomonienė Brigita 8, 34, 35, 45–47, 93,
110–130, 133–136, 138–140, 276, 361,
365, 371, 391, 415, 426, 433, 437
Adomonis Tadas 21, 22, 37, 441
Aleknavičius B. 78
Aleksandravičius Petras 49, 445
Ambrazaitytė Nijolė 410
Andriulytė Algė 47
Antinis Robertas 74
Arad Ron 66
Atkočiūtė Elvyra 126, 127, 130, 135
Aukštuolis Stasys 170

B

Bagdonavičius Gerardas 50
Bagdzevičienė Jolanta 34, 46, 47, 415,
419–421, 430
Baginskas Tadas 7, 34, 44–48, 83, 84,
87–89, 90–99, 101–105, 107–109,
224, 391, 400, 426, 433
Bakšienė Virginija 230
Balčiūnas Vytautas Kazimieras 86
Balsys Eduardas 60
Baranauskas Marijonas 25, 40, 326
Baravykas Gediminas 28, 288, 291
Bareikis Stasys 96
Beiga Vytautas 20, 34, 43, 255, 321, 388,
393, 442–444
Benjamin Walter 42
Bialopetravičienė Laima 42
Biliūnas Jonas 194
Bogdanas Konstantinas 183
Brazaitis A. 228
Brazauskas Algirdas Mykolas 136
Breuer Marcel 66
Brėdikis Vytautas 15, 16, 46, 86, 87, 92,
212, 213
Brežnev Leonid 18
Bučelis Balys 35
Bučiūtė Elena Nijolė 28, 280
Bučmytė Jūratė 11, 46, 47, 336–339,
341–349, 429, 435
Budrys Romualdas 343, 438

Bulaka Mečišlovas 60, 61
Bulotaitė Nijolė 188, 441
Bulovaitė Rita 302
Butkevičiūtė L. 372, 441

C

Campana Fernando 66
Campana Humberto 66
Chlomauskas Eduardas 224
Chruščiov Nikita 18
Cranston Kate 30
Crowley David 139, 441
Cukermanas Eugenijus Antanas 34, 35, 37,
46, 47, 328, 329, 332, 335, 406, 408,
409, 429, 430
Cukermanienė Valerija Ema 23, 24, 34, 169

Č

Čekanauskas Vytautas 86
Čekasinas Vladimiras 37
Čerbulėnas Klemensas 50–55, 57, 60, 63,
64, 69, 70, 72, 76, 80–83, 425, 441

D

Daigoriūtė Gintarė 60, 437
Daujotas Vladas 39
Daukantas Feliksas 19, 84, 86, 89
Demska Anna 139, 441
Demskis K. 258, 443
Dičius Vytautas Jurgis 29, 443
Dičkalnytė Aistė 50, 437
Didžiulis Jurgis 74
Digrys Leopoldas 410
Dmuchovskaja Larisa 134
Domereckas Albertas 85
Donelaitis Kristijonas 184, 428
Drėma Vladas 132, 229, 441
Drėmaitė Marija 28, 29, 43, 96, 97,
288, 441
Dringelis Juozas 324

E

Eames Charles 66
Eames Ray 66
Eidrigėvičius Stasys 183

F

Frąckiewicz Anna 139, 441
Friedländer Max Jacob 17

G

Gabriūnas Vytautas 194, 207, 215
 Gaidamovičius Igoris 372, 373
 Galaunė Paulius 84, 85
 Ganelinas Viačeslavas 37, 443
 Garbauskas Antanas 164
 Gedeikienė Loreta 77, 441
 Gehry Frank 66
 Gerulaitienė Vilija 20, 34, 43, 255, 321, 442–444
 Gerulaitis Jonas 29–31, 34, 46, 47, 170
 Gibavičius Rimtautas Vincentas 175, 183
 Glemža Jonas Rimantas 134, 144, 194, 229, 441
 Glinskis Leonas Vytautas 257, 260
 Gorbačov Michail 18
 Gorbulskis Benjaminas 74
 Grakauskas Eimantas 332
 Grincevičiūtė Beatričė 411
 Gudaitis Antanas 50
 Gudelevičius A. 25, 114, 437
 Gulevičius Vladimiras 329
 Gumuliauskas Arūnas 354, 367, 442
 Gūzas Eugenijus Algimantas 10, 20, 28, 34, 43, 45–47, 49, 141, 169, 254, 255, 257–264, 266–272, 274–283, 285, 287–289, 291–299, 302, 321, 378, 428, 429, 434, 442–444

H

Hillier Bevis 17, 18, 442, 445

I, Y

Yanagi Sori 66
 Ilf Ilja 44
 Ilgūnas Gediminas 332
 Ivanauskas A. 391
 Ivanauskas Eugenijus 74

J

Jablonskienė Lolita 21, 30, 34, 39, 42, 43, 442
 Jakaitė Karolina 21, 42, 43, 442
 Jakelaitis Vytautas 216
 Jaloveckas Romanas 7, 45–47, 142–160, 206, 207, 211, 214, 229, 427, 434
 Jančys Artūras 294, 442
 Jankauskas P. 367
 Jankevičiūtė Giedrė 43, 97, 441

Janulevičius Jonas Kazys 237, 238, 243
 Janulevičiūtė Rasa 21, 23, 40, 53–57, 63, 67, 68, 70–76, 94, 95, 103–105, 112, 113, 117–119, 127, 129, 131, 133, 137, 138, 145, 146, 151–153, 157, 159, 167, 171, 172, 176, 178, 181, 184–187, 189–193, 197–200, 202–205, 207, 208, 210, 211, 222, 227, 230, 232, 233, 235, 239, 243–247, 249–253, 267, 269, 277–282, 285, 287, 289, 291–293, 295–299, 303, 307–309, 311, 329, 334, 357, 360, 361, 379, 390, 402, 404, 405, 407–409, 412, 415, 418, 442

Janušauskaitė Viltė 161, 442
 Jasinevičius Vilius 315
 Jasudytė Ramutė Aleksandra 183, 241
 Jeanneret Pierre 17
 Jencks Charles 28
 Jennings Erica 74
 Jonaitis Edmundas 372, 374
 Jones Allen 17
 Jonynas Vytautas Kazimieras 70
 Jonušaitė Neringa 38, 39, 442
 Juknevičius Jonas 324
 Juospaitytė-Bitinienė Jurgita 21, 442

K

Kalpokaitė-Vogėlienė Zinaida 288, 294
 Kalpokas Petras 50
 Kaltenis Tautvydas 50, 445
 Kaminskaitė-Jančorienė Lina 60, 443
 Kaminskas Romualdas 194, 442, 444
 Kapočius Viktoras 410
 Karalius Gediminas 213
 Karvelis Henrikas Vytautas 224
 Kasiulaitis Benas (?) 176
 Kasko K. 34
 Katilius Algimantas 288
 Kazlauskas Romualdas 132–134, 443
 Kėdainis Juozas 86
 Kentra Albinas 214, 445
 Kermik J. 34
 Kibildis Vytautas 90, 91
 Kislauskaitė-Stapulionienė Lygija Marija 10, 34, 45–47, 170, 175, 183, 218–225, 227–230, 232, 233, 235–239, 242–253, 428, 434
 Kitra Leonas 20, 22, 437
 Klajumienė Dalia 47, 50, 161, 194, 437, 442, 443

Kleinotas Algimantas 86
Kleiza Egidijus 170
Kliukaitė Sandra 44
Kmieliauskas Antanas 163, 183, 188,
428, 441
Konovalovas Nikolajus 39
Korsakaitė Ingrida 49, 445
Krajinskas Albertas 11, 46, 47, 336–339,
341–349, 429, 435
Krasauskas Stasys 97
Kriukelis Jonas 195, 212, 224
Krūminis Bronislovas 207
Kubilinskas Kostas 60
Kubilius Jonas 175, 212, 214, 215, 241
Kubrick Stanley 17
Kurg Andres 39
Kurkulis B. 258, 443
Kuzma Stanislovas 183
Kuzminskis Jonas 49, 445

L

Laanemets Mari 39
Lasavickas Sigitas Benjaminas 207, 215
Lavaste Laima 37, 443
Le Corbusier 17
Lekečinskas Mečislovas 182, 391, 412, 415,
419, 430
Lemberis S. P. 60, 65
Liandzbergienė Grytė 165, 443
Lianzbergis Zigmas 224
Linkevičius Darius 91
Liutkevičienė Inga 143, 258, 443
Lobjakas Kai 39
Loos Adolf 283

M

Mackintosh Charles Rennie 30, 306, 308
Mackintosh Margaret Macdonald 308
Mačiulis Algimantas 28, 29, 38, 39, 43,
330, 443
Maga Anna 139, 441
Makačinas Virgilijus Antanas 330
Malcevičius V. 367
Markejevas Jurijus 280
Masevičius Eugenijus 411
Mateckis Konstantinas Jakovlevas 19, 108,
109, 437
Mateiča Elimyras 162–164, 427
Mazūras Česlovas 34, 246, 343

Meigas L. 34
Meilūnas T. 229
Meilūnienė Laima 42
Meškauskas Kazimieras 351, 352, 443
Meškauskienė Malvina 351, 352, 443
Mikonis-Railienė Anna 60, 443
Milius Karolis 47, 312, 314, 315, 320, 321,
324, 326, 330, 331, 333–335
Minkevičius Jonas 89, 92, 443
Modzelewski Roman 139
Mogilnickas Ipolitas 19
Mourgue Olivier 17

N

Nasvytis Algimantas 21, 28, 38, 39, 43, 46,
86, 98, 212, 302, 313, 314, 429, 443
Nasvytis Vytautas 21, 28, 38, 39, 43, 86, 98,
212, 302, 313, 314, 429, 443
Nesavienė Florentina Nera 9, 34, 36, 45–47,
93, 168–172, 174–178, 181–193,
195–212, 242, 427, 428, 434
Noreika Laimonas 411
Noreika Virgilijus 172
Noreikienė Sigita 49, 445
Novembre Fabio 17

O

Opsvik Peter 15, 16, 444

P

Paltinienė Nelė 74
Panton Verner 66
Papanek Victor 15, 444
Parulskis Ernestas 43
Paruškevičiūtė Danutė 36
Pavilionis Rolandas 175
Pavitt Jane 139, 441
Pečiukonienė Kristina 413, 437
Perriand Charlotte 17
Petkevičius A. 223
Petrauskienė Aldona 419
Petrovas Jevgenijus 44
Petrulis Vaidas 43, 283, 441, 444
Pilipavičius Juozas Algirdas 7, 45–47, 142,
143, 161, 162, 164–167, 229, 427, 434
Pinkus Stasys 21, 22, 37, 132, 229, 441, 443
Pocevičius Darius 37, 444
Pranckevičienė I. 78
Prapuolenis Bangutis 46, 47, 50–53, 57–60,
63–77, 80–83

Prapuolenis Jonas 7, 44, 48–61, 63–77,
80–84, 425, 426, 433, 437, 441,
444, 445

Puodžiūnienė E. 354
Puryš Albinas Petras 97
Puronas Vilius 373, 438

R

Raidmets T. 34
Raginis Vygandas 194
Ramonienė Dalia 183, 445
Ramunis Gytis 43, 443
Ramunis Simonas 43, 443
Ramunytė Jonė 183
Repšys Petras 145, 163, 183, 247
Rietveld Gerrit 66
Rimša Petras 50
Rulmanas → Ruhlmann Émile Jacques
Rowling J. K. 17
Rudzinskienė Irena 46, 47, 93, 95,
101–103, 105, 107, 112, 120, 122,
124–126, 128, 136, 311, 359, 366–368,
371, 372, 378, 388–394, 396, 413,
418, 438
Ruhlmann Émile Jacques 49

S

Sabaliauskas Algirdas 313
Sabutis Liudvikas 332
Sakalauskas Mečislovas 228, 407
Siaurusaitienė Dalia 11, 34, 46, 47,
300–315, 321, 324, 330, 332–334, 429,
434, 444
Simanonis Kazimieras 145, 247
Sipavičiūtė Regina 330
Skromanas Kastytis Leonas 265, 268, 270
Smakauskas Vincentas 132, 441
Soans K. 34
Sondeckis Saulius 411
Sottsass Ettore 30
Stalin Josif 18
Stančienė Kristina 49, 444
Stanevičius Juozas 58
Stapulionis Algimantas 34
Strauss Richard 283
Steinberg Paul 283
Subačiuvienė Sofija 20, 22, 437
Svirskis Vincas 216, 217
Sweeney Terry 38, 441

Š

Šarauskas Algimantas 29, 30
Šarkauskaitė Neringa 195, 443
Šatavičiūtė-Natalevičienė Lijana 20, 42, 43,
242, 444
Šatūnas Konstantinas 288
Šeibokas Justinas 207
Šepetys Lionginas 22, 192, 214, 444
Šešelgis Kazimieras 86
Šileika Vincentas 86
Šilinskas Romualdas 29
Šilinskienė Aušra 29
Šimelionis Saulius 136
Šimelis Medardas 268
Šimkuvienė Ona 132, 443
Šipalis Juozas 29, 328
Šiško E. 223
Šlektavičius Šarūnas 42
Šreiberis Borisas 60
Švabauskienė Aldona 9, 45–47, 168, 177,
194, 196, 212, 214, 215, 217, 229, 232,
241, 434, 444

T

Tarasovas Vladimiras 37
Taurantas Aurimas 332
Telksnys Gintautas Juozas 169
Toepfer Alfred 214, 441
Toulous Anne 165
Tranavičiūtė Brigita 288, 444
Tulevičienė Gražina 34
Tumėnienė Nijolė 183, 445
Tutlytė Jūratė 43, 60, 96, 108, 437, 445
Tvirbutas Saulius 74, 445

U

Umbrasas Algirdas 34, 361, 365, 388
Urbonienė Elena 214
Užkalnis Andrius 257, 445

V

Vadapalas Alvydas 90
Vainauskas Jonas 50
Vainikonis Juozas 36
Vaitys Leonardas 29, 445
Vakaris Gediminas 214, 445
Valaitis Teodoras Kazimieras 96, 97, 441
Valius Vytautas 183, 184
Valiuškevičiūtė Apolonija 49, 50, 52, 55, 445

Valiuškis Gediminas 86
Valiuvienė Teresė 47
Valkiūnienė Indrė 164
Vanagaitė Zita 183
Veinberga Iliana 39
Vileikis Algirdas 143, 258
Virbickienė Liongina 118, 370, 388,
394–396, 400, 437
Vyšniauskaitė Birutė 214, 445

Z

Zaveckienė Liucija 34, 170, 354, 360, 361,
391, 402, 404, 405
Zemlickas Gediminas 50, 445
Zibolis Jonas 229, 241
Zimblytė Kazė (Kazimiera) 343
Zurba Benjaminas 372, 374

Ž

Žemaitytė Gintautė 42, 43
Žilevičius R. 34, 36, 83, 93, 354, 367, 438
Žilinskas V. 24
Žukas Stepas 55
Žvirblytė Milda 288, 441